

Výuka práce s elektronickými informačními zdroji pro medicínu v e-Learningovém kurzu

***Jitka Feberová ^{1),2)},
Pavel Kasal ¹⁾, Jan Poláček ²⁾, Martin Feber ²⁾***

1) Ústav lékařské informatiky 2.LF UK

2) Ústav výpočetní techniky UK

Elektronické informační zdroje pro medicínu

Nutnost neustálé aktualizace získaných vědomostí

=> nutnost osvojit si metody práce s moderními
informačními zdroji

Kurzy Lékařské informatiky

Studijní obor	ročník
Magisterské studium lékařství cz	2
Magisterské studium lékařství en	2
Magisterské studium fyzioterapie	1
Bakalářské studium fyzioterapie	1
Bakalářské studium radiologický asistent	2

Prostředí

- řada nástrojů pro tvorbu a správu kurzů
- poměrně jednoduché co se týká ovládání

Nástroje pro zpřístupňování studijních materiálů.

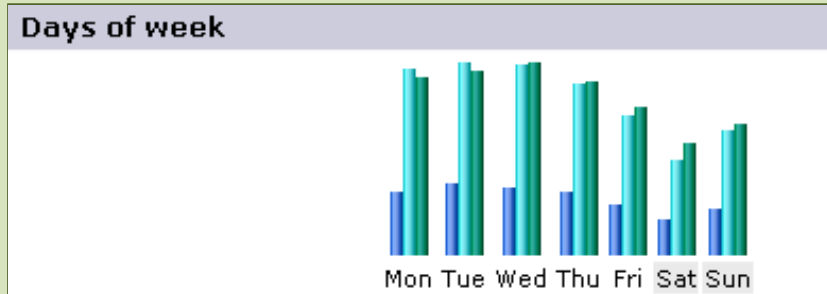
- Stránka s textem
- Webová stránka
- Kniha
- Soubor ke stažení - powerpointová prezentace
- Soubor ke stažení - pdf
- Soubor ke stažení - text
- Soubor ke stažení - obrázek
- Odkaz na webovou stránku
- Adresář kurzu

Nástroje pro činnosti

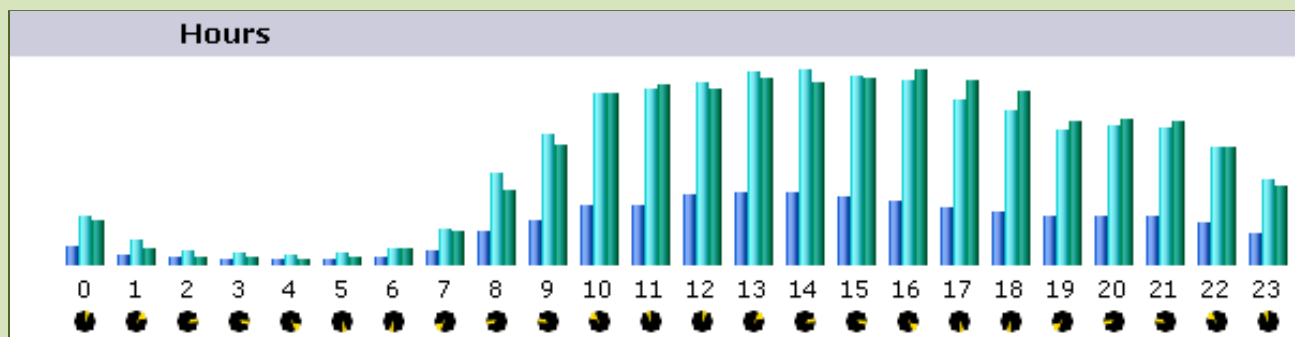
- Anketa
- Chat
- Databáze
- Dotazník
- Fórum
- Poznámky
- Průzkum
- Přednáška
- Slovník
- Test
- Wiki
- Workshop
- Úkol - pokročilé nahrávání souborů
- Úkol - online text
- Úkol - odevzdání jednoho souboru
- Úkol - offline činnost

Provoz

- důležité je zabezpečení bezchybného a stálého provozu.

Day	Pages	Hits	Bandwidth
Mon	13091.89	38136.42	1.35 GB
Tue	14554.73	39356.67	1.39 GB
Wed	13628.60	39016.37	1.46 GB
Thu	12756.25	35280.54	1.32 GB
Fri	10332.90	28691.92	1.13 GB
Sat	7127.90	19435.40	864.66 MB
Sun	9425.48	25708.96	1010.67 MB

Hours	Pages	Hits	Bandwidth	Hours	Pages	Hits	Bandwidth
00	83306	222666	7.50 GB	12	315860	818483	29.82 GB
01	45607	108284	2.86 GB	13	322829	864518	31.71 GB
02	29676	66712	1.37 GB	14	322515	872999	30.90 GB
03	24143	52991	1.19 GB	15	302435	849690	31.91 GB
04	23150	47745	1.05 GB	16	282194	833579	33.09 GB
05	22767	48551	1.13 GB	17	252482	741890	31.58 GB
06	30209	73525	2.87 GB	18	233800	697796	29.44 GB
07	58641	155483	5.56 GB	19	214995	609475	24.39 GB
08	149530	408166	12.64 GB	20	219049	625137	24.80 GB
09	199378	590613	20.40 GB	21	221797	615473	24.46 GB
10	264745	767391	29.15 GB	22	192866	526070	20.19 GB
11	268377	792346	30.61 GB	23	140464	381120	13.60 GB

Optimální podoba lekce

- Ozvučená přednáška
- Studijní materiály
- Animovaný návod práce se zdrojem
- Úkoly

medline_ozvucene.swf

medline_navod3.swf

Praktické cvičení: Primární informační prameny

Cílem této lekce je seznámit se s typy primárních informačních pramenů a naučit se pracovat s vybranými informačními zdroji, které tyto informační prameny zpřístupňují. Budeme se zabývat zejména přístupem k plným textům časopisů. Naučíme se pracovat se systémem Onelog, který umožňuje přístup k informačním zdrojům, placeným Univerzitou Karlovou na základě přístupu přes systém LDAP pomocí individuálních účtů spojených s vlastnictvím karty studenta. Ukážeme si také, jak správně citovat primární informační zdroje pomocí služby, kterou naleznete na stránce www.citace.com v odkazu generátor citací. Prostudujte si prezentaci a splňte úkoly lekce.

Studijní materiál

- Primární informační prameny soubor v pdf
- Primární informační prameny - soubor v ppt (1,5 MB)
- Přehled citací jednotlivých typů dokumentů podle normy ISO - 690 a ISO 690 - 2 (elektronické publikace)
- Generátor citací
- Odkazy, se kterými budeme během praktického cvičení pracovat

Procvičení tématiky

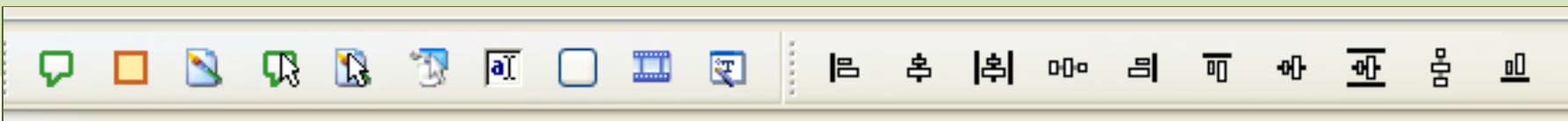
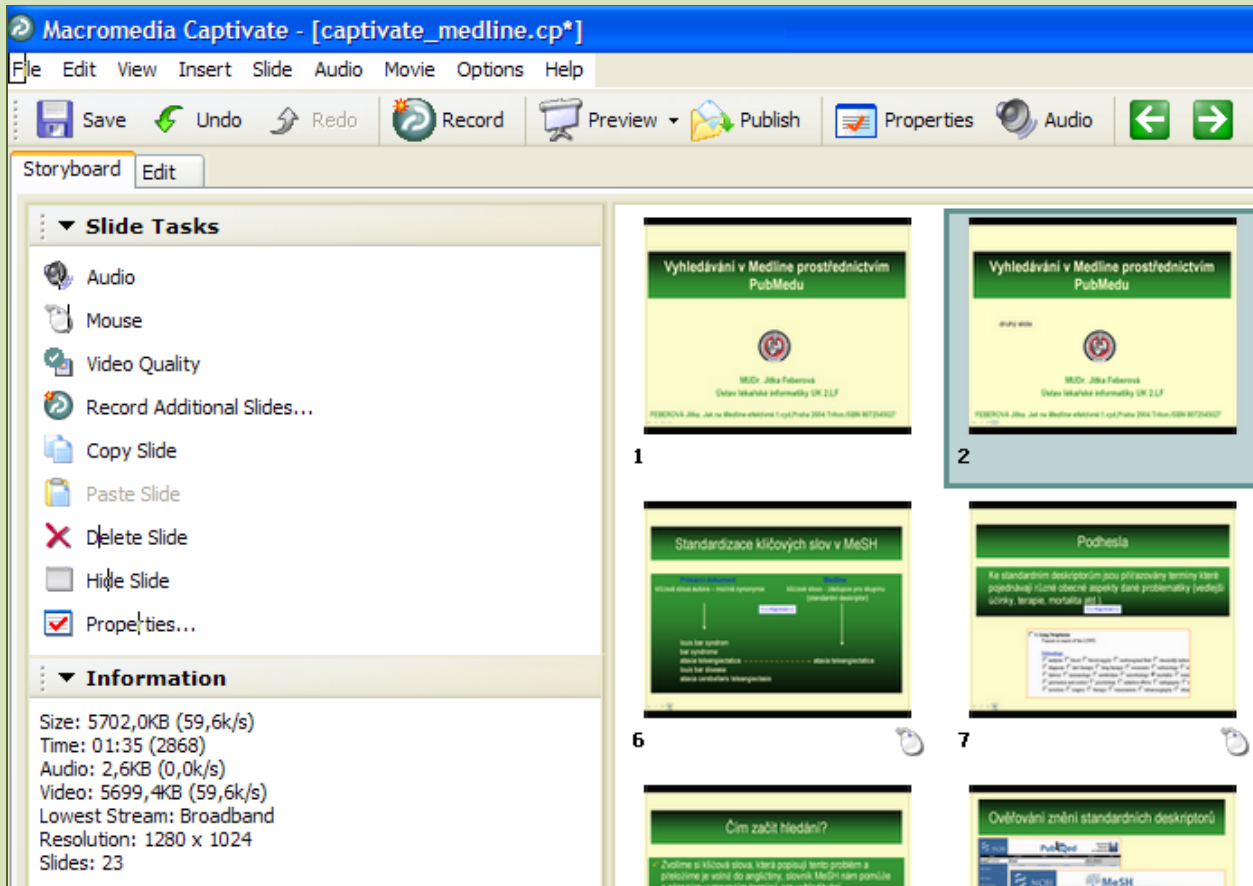
- Úkol 1
- Úkol 2

- Poznámky k lekci

Nástroj pro tvorbu materiálů

Adobe Captivate - instruktážní prezentace

- simulace práce s programy

Elektronické informační zdroje:

- placené – otázka přístupu

pro koho

odkud

kdy

- volně dostupné – otázka kvality

kriteria

Při přechodu ke klinickým oborům se zvyšuje podíl používání časopisů.

Časopisy

Národní lékařská knihovna – Medvik www.nlk.cz

edvik

Úvod
Vyhledávání
Instituce
Online zdroje
Schránka
Přihlášení

Číslo čtenářského průkazu:

Heslo:

Přihlásit se jako čtenář knihovny: NLK - Národní lékařská knihovna

[Přihlášení do souborného katalógu](#)

– vzdálený přístup

nové Dostupné e-zdroje [naleznete zde](#) - v portálu **Serialsolutions** **nové**

MEDVIK umožňuje přístup k elektronickým informačním zdrojům dostupným online prostřednictvím Internetu. Jedná se zejména o plné texty článků, elektronické časopisy, databáze, elektronické knihy a další online zdroje.

Přístup k licencovaným zdrojům je umožněn **pouze registrovaným čtenářům NLK s platným čtenářským průkazem**. Neregistrovaní uživatelé mohou přistupovat pouze k volně přístupným zdrojům.

Hledáte článek, citaci nebo abstrakt?

[Databáze](#) - seznam odkazů na dostupné databázové zdroje

Hledáte plný text článku?

[Elektronické časopisy](#) - A-Z seznam elektronických časopisů

Dostupné časopisy lze alternativně najít také přes

[portál EZB \(Elektronische Zeitschriftenbibliothek\)](#)

[portál EZB \(Elektronische Zeitschriftenbibliothek\)](#) (vzdálený přístup)

Hledáte online knihu?

[Elektronické knihy](#) - seznam odkazů na online dostupné tituly

Časopisy

Elektronické zdroje v rámci fakulty - dostupnost:

- z počítačů dané fakulty

<http://knihovna.lf2.cuni.cz>

- přes CAS UK (centrální autentifikační služba) a Onelog

Electronic Journals Library

Charles University Prague, 2nd Faculty of Medicine

Our Service | Preferences   Help

Journals

- by subject
- by title
- Search

Quick Search

Journal title

Contact

Contact address

Suggest a journal

Medicine

Fulltext articles are ...

-   freely available
-   free for the staff and students of the 2nd Faculty of Medicine
-   only in part accessible as fulltext

 Information about the journal (e.g. access restrictions)

Please respect the publisher's [terms of use](#).

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W XYZ

▼ 10/90 Report on Health Research, The...
 [10/90 Report on Health Research, The...](#)

 [16 de Abril: Revista Cubana de los Estudiantes de las Ciencias Médicas](#)

 [AACN Clinical Issues](#) Readme

 [AAEP's MyHorseMatters E-News](#)

 [AANA Journal \(via EBSCO Host\)](#) Readme

 [AANA Journal \(via ProQuest\)](#) Readme

 [AAOHN Journal \(via ProQuest\)](#) Readme

 [AAVP Newsletter](#)

 [Abdominal Imaging \(Formerly: Gastrointestinal Radiology\)](#) Readme

 [Abdominal Imaging \(via ProQuest\)](#) Readme

 [Abhandlungen aus der Naturgeschichte, Praktischen Arzneykunst und Chirurgie](#)

 [ABNF Journal \(via ProQuest\)](#) Readme

 [ABNF journal, The \(via EBSCO Host\)](#) Readme

 [Academic Emergency Medicine \(via ProQuest\)](#) Readme

Časopisy - přístup pomocí CAS UK

Přihlášení pomocí údajů, které obdrží studenti spolu s kartou studenta zaměstnanci s kartou zaměstnance

Adresa <https://ldap.cuni.cz/index.php>

Google Go Bookmarks 1 blocked Check AutoLink AutoFill Send to

CAS - Centrální autentizační služby UK

[Důležité informace](#) | [Změna hesla](#) | [Nastavení hesla přes web](#) | [FAQ](#) | [Problémy s přihlášením](#) | [Odhlásit](#)

Přihlášení uživatele pro změnu hesla

Účet Zde napište Vaše přihlašovací jméno

Heslo Zde napište Vaše heslo (pozor na díla)

[Zapomněli jste heslo nebo nemáte heslo z výdejního centra? Klikněte se](#)

<https://ldap.cuni.cz>

- Centrální autentizační služba (CAS) slouží k ověření totožnosti uživatelů pomocí
 - Informační systém STUDIUM (dle postupu [centralizace IS](#))
 - [Přístup k informacím o ubytování a platbách na kolejích UK \(Mefisto\)](#)
 - [Žádosti o ubytovací a sociální stipendia](#)
 - [Podávání grantových přihlášek GA UK](#)
 - [Onelog](#) - vzdálený přístup k informačním zdrojům a databázím UK
 - Přístup k [elektronickému rozvrhu na 3. LF](#).

Následující aplikace vyžadují výhradně heslo vydané osobně (informace k p

- Nastavení hesla pro [eduroam](#) a pro připojení k sítím vyžadujícím auto zdroj hesel).
- Nastavení hesla pro doménu [JINONICE](#). Toto heslo se používá nap stránkách.

Časopisy - Onelog

Browser address bar: <https://onelog.ruk.cuni.cz/ollogon.php>

Navigation: Soubor Úpravy Zobrazit Oblíbené položky Nástroje Nápověda Snagit

Charles University Onelog Portal

Onelog portal

KNHOVNÍ SLUŽBY INFORMAČNÍ

Enter your username and password for entering the portal / Zadejte přihlasovací jméno a heslo -

Username / Jméno :

Password / Heslo :

Remember logon details / Zapamatovat přihlasovací údaje

Logon

<https://onelog.ruk.cuni.cz>

resources

Main > E-journals lists

Page 1 / 1 [5 resources]

 	Charles University E-journals Portal	<i>Description:</i> Charles University E-journals Portal <i>Popis:</i> Portal elektronických časopisu Univerzity Karlovy You need Citrix to work with University licensed resources.
	EkoList	<i>Description:</i> Newspaper about environment. <i>Popis:</i> Deník o životním prostředí.
	EZB - 2LF	<i>Description:</i> E-journal lists for 2nd Faculty of Medicine. <i>Popis:</i> Elektronická knihovna časopisu - jednotný přístup k e-journals pro 2. LF. [2LF]
	Ikaros	<i>Description:</i> E-journal about information society <i>Popis:</i> Elektronický časopis o informační společnosti
	Uniform Information Gateway SFX A-Z free E-journals list	<i>Description:</i> Free fulltext E-journals list available through Union information gateway. <i>Popis:</i> Seznam volně přístupných plnotextových elektronických časopisu dostupných v rámci SFX JIB.

Časopisy - E-journals - portál UK

Nalézt e-časopis Česky

Název / Kategorie / Vyhledat / CitationLinker

0-9 A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z Others

Název: Začíná na Obsahuje

Celkový počet e-časopisů: 1186
Přepnout do podrobného zobrazení

Název začíná na: Zobrazena stránka

[P&T - Pal](#) * [Pal - Par](#) * [Par - Pat](#) * [Pat - Ped](#) * [Ped - Per](#) * [Per - PER](#) * [Per - Pha](#) * [Pha - P](#)
[Phi - Phy](#) * [Phy - Pix](#) * [PJE - Pla](#) * [Pla - Pol](#) * [Pol - Pol](#) * [Pol - POS](#) * [PoS - PR](#) * [PR - pre](#) *
[Pre - Pro](#) * [Další sada časopisů >>](#)

Název časopisu	ISSN	A
Pediatric neuroscience [Historie časopisu]	0255-7975	
Pediatric neurosurgery [Historie časopisu]	1016-2291	
Pediatric nursing	0097-9805	
Pediatric pathology & laboratory medicine [Historie časopisu]	1077-1042	
Pediatric pathology & molecular medicine [Historie časopisu]	1522-7952	
Pediatric pulmonology [Historie časopisu]	8755-6863	
Pediatric pulmonology. Supplement [Historie časopisu]	1054-187X	
Pediatric radiology	0301-0449	
Pediatric rehabilitation [Historie časopisu]	1363-8491	
Pediatric surgery international	0179-0358	
Pediatric transplantation	1397-3142	
Pediatrics	0031-4005	
Pediatrics for parents	0730-6725	
Pediatrics international [Historie časopisu]	1328-8067	

Charles University E-journals Portal

S.F.X
CONTEXT SENSITIVE LINKING

Services Menu
LIBRARY SERVICES OF CHARLES UNIVERSITY INFORMATION S

Jazyk Čes

Podrobnosti: Pediatrics [0031-4005]

↑ **Základní služby**

Plný text

Plný text prostřednictvím **Highwire Press Free**

Rok: Ročník: Číslo: Počáteční strana: **OK**

Dostupné od 1997 ročník: 99 číslo: 1
Embargo 1 let nedostupné

☑ **Další služby**

Podrobnosti o e-časopisu

Název: [Pediatrics](#)

ISSN: 0031-4005

CODEN: PEDIAU

Dostupnost: EBSCOhost Academic Search Premier
Dostupný od 1966 do 2005

Volně dostupné časopisy

Open Access Journals

www.doaj.org

Adresa <http://www.doaj.org/>

Google Go 1 blocked

DOAJ DIRECTORY OF OPEN ACCESS JOURNALS

Find Journals
New titles
Find articles
Suggest a journal

About
FAQ
News
Sponsors
Membership
Contact

For journal owners
For authors

[Subjects](#) › [Health Sciences](#) › [Medicine \(General\)](#)

- [Allergy and Immunology](#) (16 journals)
- [Cardiovascular](#) (42 journals)
- [Dermatology](#) (10 journals)
- [Gastroenterology](#) (18 journals)
- [Gynecology and Obstetrics](#) (22 journals)
- [Internal medicine](#) (143 journals)
- [Neurology](#) (50 journals)
- [Oncology](#) (30 journals)
- [Ophthalmology](#) (11 journals)
- [Otorhinolaryngology](#) (10 journals)
- [Pathology](#) (17 journals)
- [Pediatrics](#) (30 journals)
- [Pharmacy and materia medica](#) (20 journals)
- [Psychiatry](#) (31 journals)
- [Sports Medicine](#) (9 journals)
- [Surgery](#) (60 journals)
- [Therapeutics](#) (37 journals)
- [Urology](#) (14 journals)

264 journals belonging to subject: **Medicine (General)**
[1](#) [2](#) [3](#) [Next >>](#)

[ACIMED](#)
ISSN: 10249435
EISSN: 15612880
Subject: [Library and Information Science](#) --- [Medicine \(General\)](#)
Publisher: Centro Nacional de Información de Ciencias Médicas
Country: Cuba
Language: Spanish
Keywords: health sciences
Start year: 1993

Sekundární informační zdroje

Klasické

Embase, Current Contents, Web of Science, Medline

Specializované

Journal Citation Report

EBM zdroje

The screenshot shows the ISI Web of Knowledge website. At the top, there is a navigation bar with links for "Sign In", "My EndNote Web", "My ResearcherID", "My Citation Alerts", and "My Journal". Below this is a green header with the text "ISI Web of KnowledgeSM" and the slogan "Take the next step" with a circular arrow icon. A secondary navigation bar contains four tabs: "All Databases", "Select a Database", "Web of Science", and "Additional Resources". The main content area is titled "Use the 'All Databases' tab above to search all databases, or select a single database from the list below." It is divided into three columns:

- Web of Science® (1945-present)**: Access the world's leading scholarly literature in the sciences, social sciences, arts, and humanities. Features include: navigating with cited reference searching and Author Finder; using the Analyze Tool to identify trends and patterns; and backfiles available to 1900. Your edition(s) include: Science Citation Index Expanded (1945-present), Social Sciences Citation Index (1980-present), and Arts & Humanities Citation Index (1980-present).
- Journal Citation Reports® (1998-2006)**: Journal performance metrics offer a systematic, objective means to critically evaluate the world's leading journals. Features include: delivering quantifiable statistical information based on citation data; helping determine a publication's impact and influence in the global research community; and including journal and category data.
- Current Contents Connect® (1998-present)**: Complete tables of contents and bibliographic information from the world's leading scholarly journals and books; also includes relevant, evaluated Web sites and documents. Features include: access to pre-published electronic journal articles; and search more than articles with cover-to-cover indexing. Your edition(s) include: Agriculture, Biology & Environmental Sciences (1998-present); Social & Behavioral Sciences (1998-present); Clinical Medicine (1998-present); Life Sciences (1998-present); Physical, Chemical & Earth Sciences (1998-present); Engineering, Computing & Technology (1998-present); and Arts & Humanities (1998-present).

The screenshot shows a library resource list with the following items:

- Academic Research Library [Proquest]**: Description: S... including arts... health, huma... psychology, S... Popis: Multid...
- Academic Search Complete [EbscoHost]**: Description: 1... 5,500 journal... reviewed titles... Popis: Mezi... casopisu, z n...
- Bibliographica Medica Cechoslovaca - BMC**: Description: C... Popis: Ceska... abstrakta.
- Blackwell Publishing**: Description: C... Popis: Online... You need Cit...
- BMJ Clinical Evidence**: Description: F... decisions and... Popis: Plnote... Pomaha impl... praxe. trial till 12.4.2... You need Cit...

Ověření získaných znalostí - formulář

Zadání

Informační zdroje

Doporučený postup práce s informačními zdroji:

- Vyhledání anglického názvu nemoci v databázi OMIM.**
 - OMIM - *Online Mendelian Inheritance in Man* - základní seznam genetických nemocí, číslo záznamu OMIM využíváno celosvětově pro přesné zařazení jednotlivých poruch. www.ncbi.nlm.nih.gov/omim
- Vyhledání základních údajů o nemoci v databázi Medline Plus (obsahuje i obrázky), v databázi ORPHANET (stručná souhrnná informace), v encyklopedii E-medicine (nutná registrace, rozsáhlejší popis nemoci).**
 - Medline Plus - lékařská encyklopedie <http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/healthtopics.html> <http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/encyclopedia.html>
 - ORPHANET - rozsáhlý soubor informací o vzácných onemocněních v 6 jazykových mutacích www.orpha.net
 - E-medicine - klinická znalostní báze <http://www.emedicine.com/>
 - Geneclinics - genetická databáze <http://www.geneclinics.org/profiles>
 - Google - hledání obrázků <http://images.google.cz/>

Příklad 1

Renata Nová, 8. kruh

Downův syndrom

Definice:

Vrozená genetická vada spojená s trisomií 21. chromosomu. Nejčastější příznaky jsou mentální retardace, mongoloidní směr očních štěrbin, opičí dlaňová rýha.

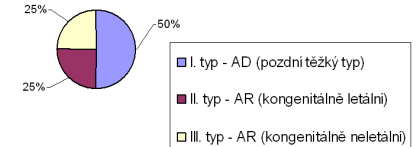
<http://downsyndrome.com>

Příklad 2

Populační údaje

Věk	0-1 rok
Pohlaví	1:1
Incidence	1:30000
Přežití	30% přežívá 1. rok života

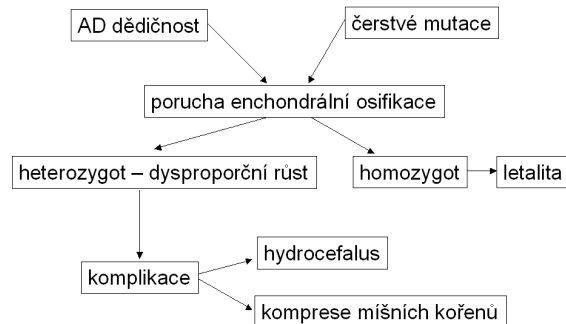
Procentní zastoupení jednotlivých typů nemoci

<http://www.emedicine.com/ped/topic1674.htm>

Příklad 3

Etiopatogeneze

<http://www.emedicine.com/ped/topic12.htm>

Obecná struktura informace 4

Příznaky

- Kvalitativní příznak** - vyjádření četnosti výskytu příznaku u daného onemocnění.

Příklady: hluchota 80%, ataxie 60%, hepatomegalie 15%.

Vyjádřete pruhovým grafem

- Kvantitativní příznak** - typická míra změny pro danou nemoc u rozvinutého onemocnění. Jedná se většinou o laboratorní příznaky biochemické, hematologické a imunologické.

*Značení: +, - : zvýšení, snížení
 ++, -- : značné zvýšení, značné snížení
 nebo numericky : "zvýšení > 8 mmol/l,"*

Zadejte do tabulky

Citace zdroje

Obecná struktura informace 4

Slovní kvantifikátory

Někdy jsou v popisech nemoci pro výskyt příznaků udávány jen slovní kvantifikátory. V takovém případě lze využít tabulky jejich průměrné číselné transformace na % výskytu příznaků.

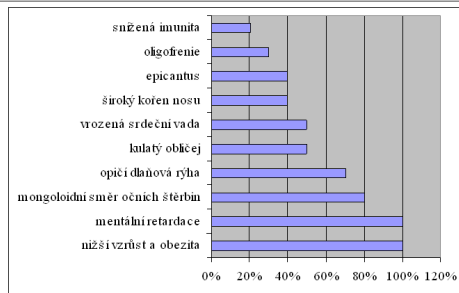
KVALITATIVNÍ	%
skoro vždy	94
velmi často	82
často	70
asi v polovině případů	50
občas	28
zřídka	13
výjimečné	9
velmi zřídka	6
velmi výjimečné	3

KVANITATIVNÍ	%
velmi	79
výrazně	71
podstatně	58
částečně	23
mírně	17
nepatrně	8

Ověření získaných znalostí - formulář

Příklad 4

Klinický obraz

α – fetoprotein (sérum, moč...)

--

albumin (sérum, moč...)

-

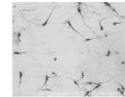
<http://downsyndrome.com>

Příklad 5

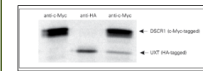
Diagnostika

Vzhled dítěte –typické rysy obličeje

Histologie mozkové tkáně
- lysozomální degenerace neuronů

Gelová elektroforéza
c-Myc-DSCR1 and HA-UXT proteiny byly
immunoprecipitovány za užití anti-c-Myc
protilátek.

<http://images.google.cz/images?svnum=10&h=cs&lr=&q=hurler+cells>

Příklad 6

Terapie a prevence

Kauzální léčba	Není známa
Symptomatická léčba	Podávání růstového hormonu
Prevence	Prenatální diagnostika, nižší věk rodičů

<http://www.emedicine.com/ped/topic12.htm>

Ukázka závěrečné práce

Lenka Mášová, kruh 11

Ataxie s teleangiectasiemi

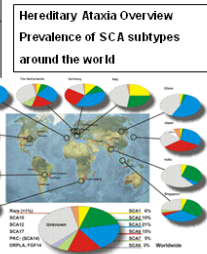
Definice:

Ataxia-telangiectasia (AT) je autosomálně recesivní onemocnění charakteristické mozečkovou ataxií, imunitními defekty a predispozicemi k malignitám. Charakteristické jsou chromozomální zlomy s přidruženými mutacemi v genu ATM.

<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/entrez/dispmim.cgi?id=208900>

Populační údaje

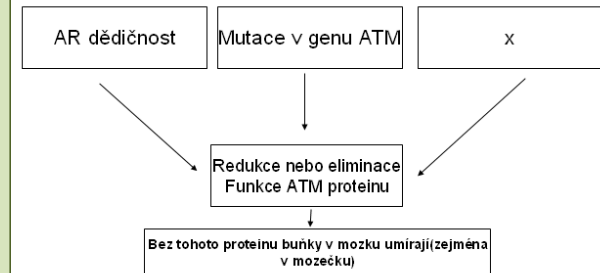
POHLAVÍ	1:1
INCIDENCE	1:40000 až 1:300000
PROGNÓZA (PŘEŽITÍ)	Zpravidla se nedoživí 20 let
FORMY ONEMOCNĚNÍ	Viz.obr.

<http://www.genetests.org/profiles/ataxias>

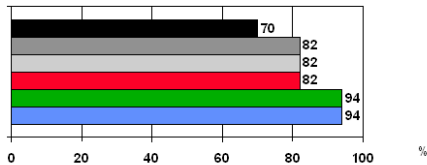
http://en.wikipedia.org/wiki/Ataxia_telangiectasia

Etiopatogenese

<http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/ataxiatelangiectasia.html>

Klinický obraz

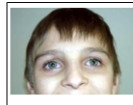

- Opožděná chůze
- respirační infekce
- snížená imunita
- mozečková ataxie
- rozšířené kreví cévy v obličejí
- malignity

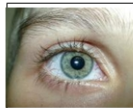
α – fetoprotein	+
IgA levels, IgG levels	-

<http://www.nlm.nih.gov/medlineplus/ency/article/001394.htm#Causes,%20Incidence,%20and%20risk%20factors>

Diagnostika

Obličej dítěte se zřejmou oční telangiectasií (malé, červené, „pavoučité“ žilky)

Pokročilá telangiectasia spojivkového bulbu očního

MRI hrudníku – lésa v pravém mediastinu odpovídající lymfomu

http://www.emedicine.com/asp/image_search.asp?query=Ataxia-telangiectasia

Terapie a prevence

Kauzální léčba	V současné době není známa
Symptomatická léčba	Fyzikální terapie – prevence ztuhlosti a strnulosti svalů
Prevence	Prenatální diagnostika

<http://www.info4pi.org/patienttopatient/index.cfm?section=patienttopatient&content=syndromes&area=9>

Děkuji za pozornost

jitka.feberova@ruk.cuni.cz